

Депозитна політика банків України в посткризовий період

Брунько Дар'я Олександрівна

Науковий керівник: Криклій Олена Анатоліївна,

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри банківської справи

ДВНЗ «Українська академія банківської справи

Національного банку України»

Депозитні ресурси вважаються одним із найпопулярніших та найважливіших інвестиційних інструментів, роль та значення яких посилюється з кожним роком. Ринок депозитів посідав і буде посідати важливе місце як механізм перетворення заощаджень в інвестиції. Зважаючи на це банки повинні ретельно підходити до питання формування депозитної політики, що є важливим та необхідним інструментом або фактором формування їх ресурсної бази. Питання, що стосується депозитних послуг та депозитної політики в тих чи інших аспектах, розглядаються багатьма науковцями, серед яких можна виділити В. Кириленко, О. Дмитрієву, Т. Коробчук, А. Єпіфанова, О. Бартош, О. Лаврушина, І. Мельникова та інших. Проте дослідження даного питання не можна вважати вичерпаним та закінченим, доказом цього може слугувати поточний стан ринку депозитів України. Кризи, що набувають перманентного характеру, вимагають детального аналізу їх причин та наслідків та обов'язкового врахування при розробці депозитної політики банку.

Тому з метою розробки ефективної депозитної політики та формування механізмів її реалізації кожному банку необхідно враховувати зміни в зовнішньому середовищі та проводити ретельний аналіз достатності асортименту та якості депозитних послуг.

За результатами узагальнення робіт з даної тематики нами зроблено висновок, що депозитна політика – це заходи банку, пов'язані з розробкою та впровадженням депозитних послуг, залученням вкладників та подальшим управлінням депозитними ресурсами, що формують ресурсне забезпечення

активних операцій банку. Дане визначення охоплює основні дії банку при здійсненні його депозитної діяльності та вказує на можливість подальшого використання ресурсів.

За результатами проведеного дослідження нами визначено, що відбувались кардинальні зміни в депозитній політиці банків України.

До 2008 року основну роль у формуванні депозитних ресурсів банків відігравали кошти суб'єктів господарювання, при цьому відбулось зростання ролі коштів фізичних осіб. Проте кризові явища другої половини 2008 року спровокували суттєвий відтік коштів фізичних осіб з банківської системи. За інформацією Національного банку України, за два місяці 2008 року з банківської системи було вилучено гривневих депозитів на 16,5 млрд. грн. [3].

Через складність доступу до ринків капіталу на міжнародному рівні та відтік грошових коштів з депозитних рахунків клієнтів 2009 рік відзначився значним зменшенням обсягу депозитних ресурсів.

2010 рік ознаменувався поступовим збільшенням ресурсної бази банків України, в тому числі і депозитних ресурсів. Не зважаючи на це, можна стверджувати, що більшість українських банків виявились не готовими до випробувань, що відбувались під час кризових явищ на фоні жорстких умов інформаційного пресингу вітчизняних засобів масової інформації.

У 2011 та 2012 роках тенденція щодо нарощення депозитної бази банків України збереглась.

Основним ризиком при управлінні депозитними ресурсами, особливо в кризовий та посткризовий періоди, є ризик процентних ставок, обумовлений їх мінливістю та непередбаченістю руху. Наприкінці 2008 та початку 2009 року на дефіцит ресурсів ринок реагував підвищенням процентних ставок. Проте в середині та наприкінці 2009 року середньозважені процентні ставки почали поступово знижуватися та в подальшому відносно стабілізувались. Зменшення процентних ставок спостерігалось протягом

2011 року. Друга половина 2011 та весь 2012 рік процентні ставки зростали внаслідок значного дефіциту ліквідності в українських банках [2].

При вивченні даного питання доцільно зупинитись на аналізі частки банків на ринку депозитів. Безумовним лідером на ринку депозитів юридичних осіб виступає ПАТ КБ «Приватбанк». ПАТ «ОТП-Банк» входив до трійки лідерів протягом 2009 та 2010 років, у 2011 та 2012 роках він посідає дев'яте та десяте місце відповідно. До лідерів на даному сегменті також входять АТ «Ощадбанк» та ПАТ «ПУМБ», який поглинув КБ «Донгорбанк» та збільшив свою частку на ринку депозитів юридичних осіб.

Банком-лідером щодо залучення депозитів фізичних осіб є ПАТ КБ «Приватбанк». Протягом останніх трьох років до трійки лідерів входить АТ «Ощадбанк». 2009-2011 рр. ознаменувались тим, що ПАТ «Укрсоцбанк» закріпив свої позиції та станом на 01.01.2012 перемістився на третє місце, проте питома вага депозитів фізичних осіб зменшилась порівняно з попередньою звітною датою на 0,3 [1]. Банки-лідери за обсягом залучених депозитів характеризуються розгалуженою регіональною мережею і, зазвичай, тривалий час функціонування на ринку банківських послуг.

Отже, зовнішнє середовище впливає на характеристики ресурсної бази банків України, зокрема, депозитних ресурсів у частині їх обсягів та вартості. Зазначене обумовлює необхідність їх урахування при формуванні депозитної політики, удосконалення асортиментного ряду депозитних послуг та підвищення їх якості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Офіційний сайт Асоціації Українських Банків [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://aub.org.ua>. – Назва з екрана.
2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>. – Назва з екрана.
3. Рисін В. Складові елементи ефективної ресурсної політики комерційного банку / В.Рисін // Регіональна економіка. – 2009. – № 3. – С. 115.

Брунько, Д.О. Депозитна політика банків України в посткризовий період [Текст] / Д.О. Брунько // Творчий пошук молоді - курс на ефективність: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (19 лютого 2013 р.). – Хмельницький: ХКТЕІ, 2013. – С. 174-176.